

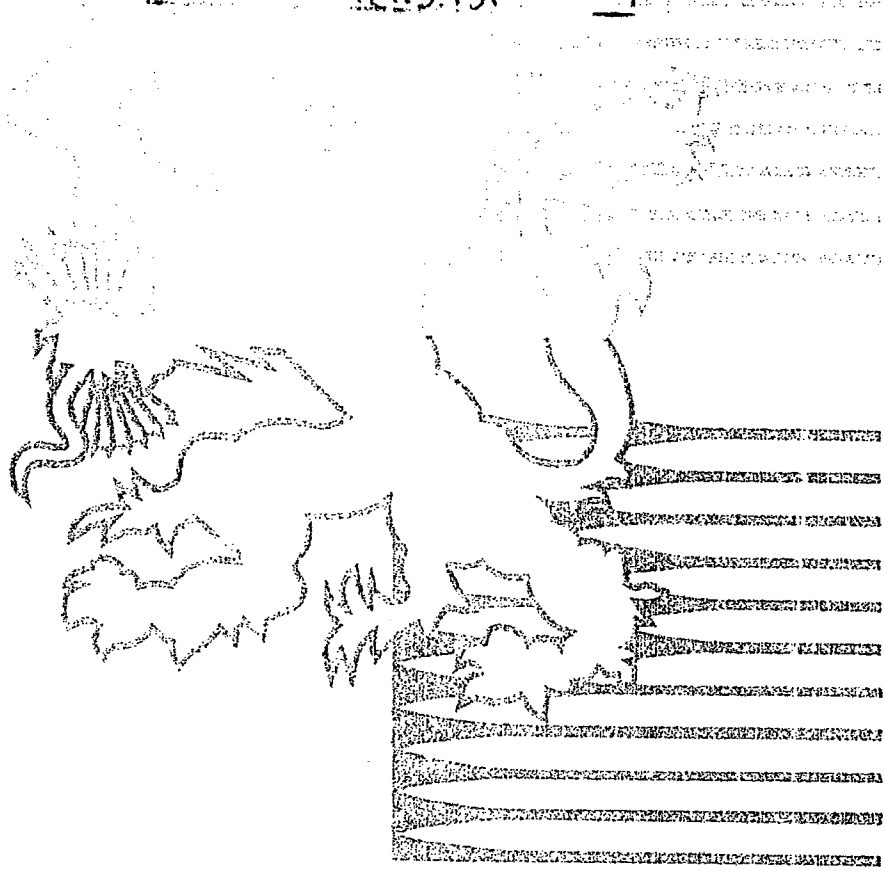
MAANDBERICHT FEBRUARI 1993

**DIRECTIE OPERATIEN
KONINKLIJKE LANDMACHT**

1010
HCS

13. MEI 1993 0027574
0026614

12.133 12.13.15.

AFDELING INLICHTINGEN EN VEILIGHEID

MAANDBERICHT FEBRUARI 1993

Nummer: 0026614

Exemplaarnummer: 01

Het maandbericht is een uitgave van de Directie Operatiën Koninklijke Landmacht, Afdeling Inlichtingen & Veiligheid, Sectie Veiligheid. Gerapporteerd wordt over ontwikkelingen, achtergronden en activiteiten in binnen- en buitenland die direct of indirect van invloed kunnen zijn op de militaire veiligheid van de Koninklijke landmacht.

Eventuele reacties op deze periodiek of suggesties ten behoeve van een volgend maandbericht kunt U richten aan:

Hfd Sie Veiligheid
MPC 16A
Postbus 96904
2509 JH Den Haag
t.a.v. CENTRALE STURING
tel.: 070-3 281 681

021745 / 021420
30 JUN 1993
Code 12.9
HIVI

In tegenstelling tot vorige uitgaven is de inhoud van dit maandbericht niet gerubriceerd. De inhoud van het maandbericht - of delen daarvan - kunnen door U gebruikt worden als ondersteuning van Uw activiteiten die de veiligheidszin binnen Uw ressort beogen te optimaliseren. Dit neemt niet weg dat het raadzaam is de geboden informatie niet buiten de defensie-organisatie bekend te stellen.

U dient de tot nu toe ontvangen geclassificeerde/gerubriceerde exemplaren van het maandbericht/MV-bericht uiterlijk 31 december 1993 te hebben geretourneerd aan:

Hfd Sie Veiligheid
MPC 16A
Facilitair Bedrijf
Bureau Naverwerking
Postbus 96904
2509 JH Den Haag

INHOUDSOPGAVE

	blz.
Hoofdstuk 1	
Algemeen	3
Hoofdstuk 2	
Actueel overzicht veiligheidsincidenten	4
2.1. Beschouwing van de incidenten in februari 1993	
Hoofdstuk 3	
Opvallende belangstelling	7
3.1. Algemeen	
3.2. Inlichtingen & Veiligheid	
3.3. Verkenningen	
3.4. Belangstelling	
3.5. Richtlijnen militaire veiligheid KL	
Hoofdstuk 4	
Reisbeperking defensie-personeel	11
4.1. De regeling	
4.2. De landen	

HOOFDSTUK I

ALGEMEEN

Zoals U gewend bent worden in hoofdstuk 2. de inbreuken op de militaire veiligheid beschouwd. Een element hieruit, opvallende belangstelling, krijgt in hoofdstuk 3. nadere aandacht.

Tijdens het samenstellen van dit maandbericht staat de nieuwe reisregeling op het punt door de zorg van DGP bekendgesteld te worden. Vooruitlopend op de formele bekendstelling geeft hoofdstuk 4. informatie m.b.t. de nieuwe reisbeperkingen voor defensie-personeel.

HOOFDSTUK 2

ACTUEEL OVERZICHT VEILIGHEIDSINCIDENTEN

2.1. BESCHOUWING VAN DE INCIDENTEN IN FEBRUARI 1993

De landelijke, regionale en plaatselijke pers besteedt in de maand februari in ruime mate aandacht aan de Prioriteitennota van de Minister van Defensie. De voorgenomen plannen en de consequenties worden vanuit verschillende perspectieven beschouwd. Een aantal burgemeesters pleit in Den Haag voor het behoud van *hun* kazernes, mede om te voorkomen dat arbeidsplaatsen in hun gemeenten verdwijnen. Het economisch belang telt, maar ook om traditionele redenen laten zich stemmen horen voor instandhouding van kazernecomplexen.

Ook lijkt het erop, dat naar aanleiding van de geplande reductie landelijke activiteiten van de anti-militaristische beweging afnemen. Een nadere beschouwing toont echter het tegendeel: meer plaatselijk manifesteert de anti-militaire beweging zich door middel van klad- en knipacties. Hierbij acteert men vooral in de omgeving Ede en Soesterberg en richt men zich tegen de oprichting van de 11 Lumblbrig.

Op KL-objecten zijn knipacties uitgevoerd bij het complex Ede-west, Kamp Soesterberg en de Site te Darp (Havelterberg). Enige objecten van de Klu worden eveneens bezocht: knipacties bij de vliegbases Soesterberg en Twenthe en een kladactie nabij de vliegbasis Soesterberg. In enkele gevallen is vastgesteld dat een bekende anti-militariste bij de actie is betrokken. Ook zijn van haar mogelijk verkennende activiteiten onderkend.

Activiteiten tegen militaire objecten blijven deel uitmaken van het scala van middelen die bedoeld zijn om publiciteit te trekken. De aandacht wordt gevestigd op de mogelijkheid voor 'verkenningactiviteiten' tegen KL-objecten, terwijl ook verrassingsacties als het bekladden, betreden en het aanbrengen van vernielingen bij KL-objecten tot de mogelijkheden blijven behoren. Mede daardoor dient het waarnemen van *opvallende belangstelling* voor een bepaald KL-object onverwijld te worden gemeld aan de MV-organisatie op het bekende telefoonnummer

070 - 3 281 681 (op 24-uurs basis bezet)

Op het gebied van de materieelveiligheid vallen de vernielingen aan militair materieel op. Van een DAF YA 66 zijn elektrische bedradingen doorgeknipt (Generaal de Bonskazerne).

In Duitsland worden 4 Landrovers aangetroffen met doorgesneden remleidingen (legerplaats Seedorf). Het is duidelijk dat deze moedwillige vernielingen levensgevaarlijke situaties kunnen veroorzaken indien met de voertuigen wordt gereden. De noodzaak van het uitvoeren van voertuig-appèls blijkt hier overduidelijk.

Binnen een periode van twee weken worden op de Oranjekazerne 2 YA 4440 (!) vermist. De voertuigbescheiden zijn wel aanwezig, doch de voertuigen zijn verdwenen van de 'strip' op de kazerne. De toedracht is niet duidelijk, doch in ieder geval kan geconcludeerd worden dat de controle aan de poort op uitgaande militaire voertuigen (rij-opdracht/voertuigbescheiden) niet of onvoldoende heeft plaatsgevonden.

Het verdient aanbeveling de wachtconsignes op dit punt te bezien, zo nodig aan te scherpen en wachthebbenden op te dragen deze consignes strikt uit te voeren.

Op een aantal KL-objecten zijn inbraken gepleegd, waarbij ondermeer een geluidsinstallatie, een televisietoestel, een opengewerkt instructiemodel van een pistool Glock 17 en geld ontvreemd zijn.

In het kader van de militaire veiligheid is het van groot belang, dat gerubriceerde documenten en begerenswaardige artikelen en/of geld niet in hetzelfde opbergmiddel zijn opgeslagen. Inbraak met als doel b.v. geld te ontvreemden kan anders tot compromittatie van gerubriceerde gegevens leiden.

Nog steeds worden er door onbekende personen pogingen ondernomen om op illegale wijze een kaserne te betreden. In enkele gevallen slagen die inspanningen. Enerzijds wordt toegang verkregen door het hekwerk te vernielen, anderzijds wordt de wacht overbluft. Bij Fort Werk aan het Spoel melden zich twee personen bij de wachtcommandant. Zij vragen naar 'de overste'. Zij krijgen te horen dat deze er niet is, waarop zij verdwijnen.

Dergelijke gebeurtenissen alsook pogingen van onbekenden om telefonisch informatie in te winnen over militaire aangelegenheden dienen eveneens onverwijld te worden gemeld op het eerder genoemde telefoonnummer.

HOOFDSTUK 3

OPVALLENDE BELANGSTELLING

3.1.

ALGEMEEN

De reisbeperkingen van diplomaten van de voormalige USSR in Nederland zijn op basis van wederkerigheid opgeheven, nadat de beperkingen van de NL-diplomaten in de voormalige USSR werden geschrapt. Het resultaat hiervan is, dat de bewegingsvrijheid van diplomaten van de voormalige "tegenstander" bijna onbeperkt is.

Het opheffen van de genoemde reisbeperkingen vloeit voort uit de gewijzigde internationale verhoudingen. Het klassieke vijandsbeeld is niet meer. Een ander gevolg daarvan is een vrijer personenverkeer van en naar voormalige oostbloklanden. Dit heeft als consequentie dat controle op reizigers van en naar de vroegere risicolanden eensdeels politiek niet wenselijk is en anderdeels -indien de veiligheid van de staat in het geding is- wordt het moeilijker de vinger aan de pols te houden.

3.2.

INLICHTINGEN & VEILIGHEID

Inlichtingendiensten werken met de stelling: "Hoewel er bevriende naties zijn, moet het bestaan van bevriende inlichtingendiensten ernstig in twijfel worden getrokken". Al is sprake van uitwisseling van bepaalde inlichtingen, er mag niet van worden uitgegaan dat men het achterste van de tong laat zien.

Wat niemand tot voor ca. 2 jaar voor mogelijk had gehouden, thans heeft de Russische veiligheidsdienst een kantoor in Duitsland mogen openen om te kunnen samenwerken met de Duitse justitie tegen narcotica-netwerken. Daarnaast heeft Rusland een inlichtingendienst buitenland opgericht (het SVR) die voor een niet onbelangrijk deel is gegrondvest op bepaalde organen van het voormalige KGB. Het SVR richt zich met name op het verwerven van politieke en economische informatie en technisch-wetenschappelijke kennis in de westerse wereld.

3.3.

VERKENNINGEN

Ten tijde van de Koude Oorlog werd het westen meermalen geconfronteerd met verkenningen door Oost-Europese inlichtingendiensten. Onderkenning van zo'n verkenning werd aangemerkt als "verdachte belangstelling". Bepalingen in de CFE-akkoorden geven de formele mogelijkheid om wederzijdse opgaven van militaire zaken te verifiëren. Regelmatig bezoeken inspectieteams op Nederlands grondgebied gelegerde militaire eenheden. Op het eerste gezicht zou een formele opgave en een controle daarop voldoende informatie moeten geven over de stand van zaken. Het verleden leert echter, dat inlichtingendiensten uit de vroegere risicolanden niet snel overtuigd zijn. Het wantrouwen zat zo diep, dat regelmatig b.v. brugclassificaties (in het westen een open gegeven) door personeel van oost-europese transport-ondernemingen werden geverifieerd. Men ging er van uit dat kaartgegevens expres onjuist werden vermeld omdat men dat zelf ook deed. (Hele Russische steden werden cartografisch onjuist geprojecteerd om de vijand op het verkeerde been te zetten.) Het zou naïef zijn te veronderstellen dat dit wantrouwen met het vallen van de muur geheel is verdwenen. Eerder kan gesteld worden dat verkenningen gemakkelijker kunnen worden uitgevoerd door de open grenzen. Het Schengen-verdrag speelt hier ook in mee, aangezien het aantal controle-momenten binnen de verdragstaten kleiner is geworden.

Naast dit "militaire wantrouwen" telt vooral de gretigheid naar moderne technologie waarmee ook de KL ruimschoots is uitgerust.

3.4.

BELANGSTELLING

Merendeels wordt opvallende belangstelling in verband gebracht met verkenningen door activistische- of criminele organisaties. In deze tijd van ontspanning zijn dit ook de risicogroepen waar de huidige korte-termijn dreiging vanuit gaat. Spionage wordt momenteel niet als acute dreiging ervaren. Er bestaat echter een inlichtingentheorie die zegt, dat ten tijde van relatieve ontspanning maatregelen moeten worden getroffen om acquisitie in tijden van relatieve spanning zeker te kunnen stellen. Hieruit mag worden geconcludeerd, dat verkenningen van buitenlandse inlichtingendiensten niet ondenkbaar zijn. Mede om een beeld te kunnen krijgen van mogelijke activiteiten is het van belang, dat het personeel van de KL alert is op het verschijnsel "opvallende belangstelling". Omdat opvallende belangstelling een mogelijk veiligheidsincident is, moet dit als zodanig gemeld worden. Zeker in dit verband geldt, dat snelheid van melden prevaleert boven volledigheid.

3.5.

RICHTLIJNEN MILITAIRE VEILIGHEID KL

De RMVKL beschrijft in hoofdstuk II het melden van (mogelijke) veiligheidsincidenten. Ook (vermeende) opvallende belangstelling is zo'n incident. Als voorbeeld hiervan wordt in de RMVKL opvallende belangstelling omschreven als:

ALLE OPVALLENDE HANDELINGEN OF GEDRAGINGEN (B.V. IN DE VORM VAN AANWEZIGHEID, VRAAGSTELLING DOOR (GROEPEN) PERSONEN EN/OF VOERTUIGEN, (LUCHT)VAARTUIGEN OP EEN VOOR IEDEREEN OPENGESTELDE PLAATS NABIJ OF BOVEN EEN EENHEID EN/OF MILITAIR OBJECT.

Vervolgens wordt gesteld dat voertuigen uit risico-landen die worden aange troffen nabij militaire objecten, oefenterreinen of bij andere militaire activiteiten, mogelijk waarnemingen doen die mogelijk tot doel hebben gegevens te verzamelen. Hierbij moet worden opgemerkt, dat verkenningen ook vanuit voertuigen met een nederlands kenteken kunnen geschieden.

Het melden van geconstateerde of mogelijke veiligheidsincidenten heeft tot doel met prioriteit de verantwoordelijke niveaus de geëigende maatregelen te kunnen laten treffen. Anders bekeken: wordt opvallende belangstelling niet gemeld, dan worden geen tegenmaatregelen getroffen en worden overige eenheden/objecten niet op de hoogte gebracht zodat zij alert op opvallende belangstelling kunnen zijn.

Wanneer alle gevallen van opvallende belangstelling gemeld worden, kunnen de gegevens in kaart worden gebracht en kan een dreigingsplaatje worden samengesteld. Mede uit deze gegevens zal dan een concreet pakket maatregelen kunnen worden samengesteld, waarmee het verschijnsel zo goed mogelijk gecontroleerd kan worden.

 HOOFDSTUK 4

REISBEPERKING DEFENSIE-PERSONEEL

4.1.

DE REGELING

De hierna beschreven regeling beperkt zich tot het "reguliere" defensie-personeel op vertrouwensfuncties. Voor MID-personeel en COMINT-deelnemers geldt een andere, meer uitgebreide regeling.

Ten opzichte van de in de RMVKL (hoofdstuk XVII) omschreven regeling is het volgende gewijzigd.

- Er is sprake van "risico-landen"; het onderscheid tussen landen met een hoog- en een beperkt veiligheidsrisico is vervallen.
- Het veiligheidsmachtigingsniveau als beoordelingsmaatstaf voor het al dan niet toestaan van een privé-reis naar bedoelde landen is afgeschaft.

Schematisch ziet de nieuwe reisregeling er als volgt uit:

	Risicolanden	Gewapend conflict
Militair	Aanvragen Briefen Debriefen	Aanvragen Briefen Debriefen
Burger	Melden Briefen Debriefen	

4.2.

DE LANDEN

De volgende landen worden aangemerkt als een risico-land of als land waar feitelijk een gewapend conflict bestaat.

RISICOLANDEN	GEWAPEND CONFLICT
- Lybië	- Bosnië Hercegovina
- Syrië	- Kroatië
- Irak	- Georgië
- Iran	- Zaïre
- Noord-Korea	- Moçambique
- Oekraïne	- Tsjaad
- Rusland	- Cambodja
- Soedan	- Soedan
	- Somalië
	- Angola
	- Liberia
	- Armenië
	- Azerbaydzhan
	- Tadzjikistan
	- Moldova